

Editorial

Milí čtenáři,

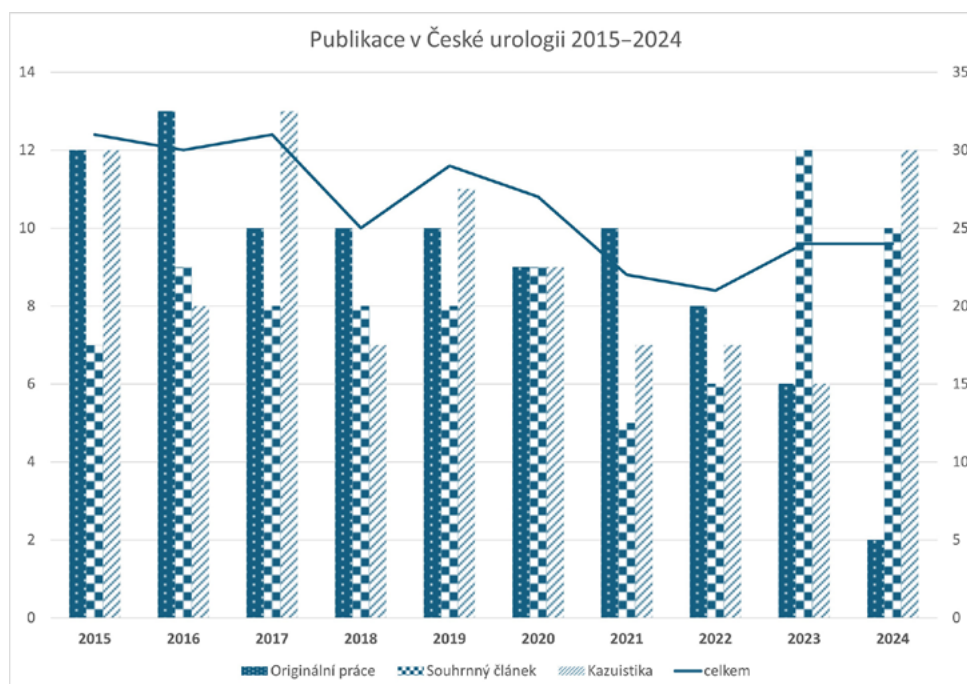
jako Klub 27 se v populární kultuře označuje různorodá skupina bluesových a rockových hudebníků, kteří opustili tento svět předčasně, ve věku 27 let. Do jeho řad se tak postupně zapsali Jimi Hendrix, Jim Morrison, Kurt Cobain, vposledku třeba Amy Winehouse a další. Kam tím mířím: věděli jste, že první číslo České urologie vyšlo v roce 1997?

Graf doprovázející tento text zobrazuje počty publikací otištěných v časopise Česká urologie za posledních deset let (údaje za letošek jsou projekcí založenou na jarním a letním čísle). Spojitá křivka ukazuje celkový počet článků s výjimkou dopisů redakci, oznámení, laudationes etc., jednotlivé pásy sloupcového grafu zobrazují počty článků v jednotlivých letech dle kategorie: originální sdělení, review a kazuistiky. Vedle klesajícího celkového počtu zaslaných a otištěných prací je patrný výrazný trend poklesu původních výzkumných sdělení. Jaké jsou příčiny těchto jevů?

V dřívějších dobách, kdy publikovaný článek byl podmínkou přístupu k atestaci, měl časopis alespoň část příspěvků jistou, neboť několik jedinců atestační zkoušku každý rok skládalo. Po opuštění tohoto

požadavku částečně klesla i motivace příspěvky do časopisu posílat a vedoucí pracovníci vesměs potřebují energii na jiné úkoly, než k úmornému přemlouvání mladších sekundářů v kolektivu, aby své pracoviště prostřednictvím publikační aktivity v oborovém časopise zviditelnili. Nemluvě o tom, že články z České urologie se (přínejmenším na Univerzitě Karlově) nepočítají pro účely akademického postupu... Připočteme k tomu fakt existence dvou podobně zaměřených časopisů na tak malém trhu, jako je náš, a je jasné, že buď budou společně paběrkovat, anebo jeden zamíří z kola ven.

Vezměme si nyní jednotlivé kategorie článků postupně. Především, proč autoři nepošílají tolik původních prací jako dříve? Nabízejí se dvě možná vysvětlení. Buď se „nedělá věda“ a tedy není o čem psát. Anebo se věda i v našem chirurgickém oboru pěstuje, ale má takovou úroveň, že snese skrutinikum recenzentů a redakčních rad anglickojazyčných časopisů, kde její dosah a potenciální ohlas bude vyšší než při publikaci v národním jazyce. Vzhledem ke kvalitě publikačních výstupů zasílaných každoročně do soutěže České urologické společnosti

Obr. 1. Graf počtu publikací v České urologii 2015–2024 (bližší vysvětlení v textu)

Fig. 1. Numbers of original papers, review articles and case reports in Czech Urology journal from 2015 to 2024; see text for more details

o nejlepší vědeckou práci v časopise s impact-factorem je pravdou spíše vysvětlení číslo dvě. Chceme-li pak v rámci autorské etiky eliminovat dvojí publikace téhož obsahu (anglicky i česky), zbudou logicky pro Českou urologii „drobky“, anebo se autoři vůbec nic napsat neobtěžují.

Z praktického hlediska přínosnou kategorií jsou přehledové články, obzvláště týkající-li se nějakého praktického problému (1, 2). Ne každý má totiž přístup k platformám typu UpToDate® nebo znalost angličtiny na takové úrovni, aby si mohl libovolně předčítat review z kteréhokoli světového časopisu. Kvalitně zpracovaný přehledový článek pak nabízí osvěžení starých znalostí s přidavkem novinek z poslední doby – kdo by takhle snadno dostupným vědomostem odolal? A nemusí se jednat o metodicky přísně zpracovávaná systematická review, na něž jsou kladeň přesné požadavky (3); narativní přehledový článek je pro čtenáře často přínosnější a také stravitelnější.

Konečně kazuistika, nejstarší žánr medicínské literatury – první dochovaná pochází ze starého Egypta z doby kolem roku 1600 př. Kr. (4) – v éře medicíny založené na důkazech poněkud upadla v nemilost, avšak svůj význam základního pramene lékařského vědění si uchovává. Jakkoli se může sepsání jednoho klinického případu jevit triviální, dobrá kazuistika přináší tolik důležitých přesahů a zobecnění, což ji odlišuje od kazuistiky průměrné, typu kuriózního cizího tělesa v tělních dutinách, nad kterou po nevěřicném zavrtění hlavou již dál nemusíme přemýšlet. Kromě přínosu pro čtenáře je prospěšná i pro svého autora. Učí zamyslet se, induktivně uvažovat, vyvozovat závěry, případně tvořit hypotézy a konečně podat příběh čtivou formou (5), aniž by ztratil serióznost odborného článku. Kazuistika nevyžaduje roky sou-

středěné výzkumné práce. K její přípravě stačí pár týdnů a materiál se okolo nabízí nepřeberně jak na klinikách, tak v okresních nemocnicích.

Zařazení videopříspěvků s operačními postupy do časopisu od roku 2015 se jeví jako výtečný nápad, který šikovně využívá jeho elektronickou formu. Dalším způsobem, jak zvýšit atraktivitu České urologie pro širší okruh odborné veřejnosti v budoucnu, by mohlo být zařazování velmi prakticky orientovaných sdělení, která nemají vědecké ambice, avšak jejich obsah se může hodit v každodenní klinické praxi (6). Na odbornosti by to časopisu jistě neubralo a snad by takové články přilákaly k České urologii více čtenářů, následně více autorů a v konečném důsledku daly křivce z grafu na obrázku trajektorii směřující vzhůru.

Kéž náš časopis, který s minulým číslem dovršil 27. rok svého života, nenastoupí cestu do Klubu 27! Vždyť existence periodika v českém jazyce zaštitěného odbornou společností není staromilsky obrozenec-kým lpěním na zachování národních tradic, nýbrž výrazem skutečnosti, že obor se pěstuje a vzkvétá, že jsou mezi námi lidé ochotní obětovat trochu svého času a ostatní intelektuálně stimulovat, a že mezi odbornou veřejností probíhá čilá výměna názorů a zkušeností, která se neomezuje na tři říjnové dny výroční konference.

Přeji Vám poučné čtení a inspiraci pro vlastní psaní.

MUDr. Jan Hrbáček, Ph.D.

Urologické oddělení,

Fakultní nemocnice Bulovka

Budínova 67/2

180 81 Praha 8

jan.hrbacek@bulovka.cz

V Praze 26. 8. 2024

LITERATURA

1. Šrámková T. Důsledky komplexní onkologické léčby na mužskou sexualitu. *Ces Urol.* 2023; 27(4): 243–50.
2. Veselý Š. Bipolární transuretrální enukleace prostaty. *Ces Urol.* 2023; 27(3): 159–63.
3. Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt P, et al. The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *Syst Rev.* 2021; 10: 89.
4. Nissen T, Wynn R. The history of the case report: a selective review. *JRSM Open.* 2014; 5(4).
5. Packer CD, Katz RB, Iacopetti CL, Krimmel JD, Singh MK. A case suspended in time: the educational value of case reports. *Acad Med.* 2017; 92(2): 152–6.
6. Belej K. Předpis lázeňské léčby pro urologii – související legislativa a praktický postup. *Urol. praxi.* 2024; 25(1): 42–45.

Ces Urol 2024; 28(3): 131–132